

Комунальний заклад вищої освіти
«Одеська академія неперервної освіти
Одеської обласної ради»
Кафедра педагогіки та освітнього менеджменту

Методичні рекомендації до написання випускної кваліфікаційної роботи

м. Одеса, 2021

Розглянуто і затверджено на засіданні кафедри педагогіки та освітнього менеджменту, протокол № 5 від 02 грудня 2020 р.

**Методичні рекомендації до написання випускної
кваліфікаційної роботи**

освітній ступінь   «магістр»
спеціальність   011 Освітні, педагогічні науки

Укладач: Кисельова О. І., кандидат педагогічних наук,
доцент, старший викладач кафедри педагогіки та освітнього
менеджменту

Вступ

Випускна кваліфікаційна робота – самостійно виконана науково-дослідна робота здобувачем вищої освіти за ступенем «магістр», головною метою і змістом якої є наукові дослідження з новітніх питань теоретичного або прикладного характеру за профілем підготовки.

Виконання та публічний захист випускної кваліфікаційної роботи здобувачем вищої освіти є обов'язковою складовою освітньо-професійної програми підготовки здобувача вищої освіти та дозволяє виявити і застосувати поглиблені теоретичні та практичні знання, права, уміння, навички правильного тлумачення та застосування теоретичних знань, загальних засад методології наукової та професійної діяльності, розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, оволодіння методологією наукової діяльності. Написана робота повинна відображати здатність здобувача вищої освіти на основі здобутих знань до оригінального мислення та інноваційної діяльності; розв'язання складних задач і проблем, що потребує оновлення та інтеграції знань; зрозуміло та недвозначно доносити власні висновки, а також знання та пояснення, що їх обґрунтовують; застосовувати нові підходи та робити прогнози.

Головною метою випускної кваліфікаційної роботи є оволодіння здобувачем вищої освіти методологією розв'язання сучасних проблем та завдань наукового та/або прикладного характеру на основі отриманих знань та професійних умінь відповідно до вимог стандарту вищої освіти.

Структура та оформлення випускних кваліфікаційних робіт

Випускна кваліфікаційна робота друкується односторонньо на папері формату А4 (297x210 мм). Параметри сторінки: верхнє і нижнє поля – 2 см; лівє поле – 3 см; правє поле – 1,5 см. Шриффт – Times New Roman, кегль – 14, інтервал – 1,5. У тексті виділяють абзаци – відступи вправо (1,27 см) на початковому рядку кожної частини тексту. Загальний обсяг випускної кваліфікаційної роботи – 60-65 сторінок основного тексту.

Правки, редагування, оформлення текстів здобувач вищої освіти виконує, дотримуючись загальноприйнятих вимог до оформлення.

Структурні елементи випускної кваліфікаційної роботи:

– *нумерація* сторінок, розділів, підрозділів, додатків, рисунків, таблиць подають арабськими цифрами без знака №. Нумерація сторінок випускної кваліфікаційної роботи має бути наскрізною (включаючи ілюстрації) і проставлятися у правому верхньому куті аркуша без крапки. На титульному аркуші номер сторінки не ставиться. Нумерація сторінок проставляється, починаючи з «Анотації», закінчуючи останньою сторінкою «Висновків».

– *титульний аркуш* є першою сторінкою випускної кваліфікаційної роботи здобувача вищої освіти. На титульному аркуші зазначають повну назву закладу вищої освіти, кафедри; тему роботи; дані про здобувача вищої освіти, наукового керівника та рецензента, місто та рік подання роботи до захисту. Скорочення у

назвах міністерства/відомства, ЗВО та теми роботи не допускаються.

– *анотація випускної кваліфікаційної роботи* – це її стисла характеристика, тобто коротке викладення її сутності, змісту і отриманих результатів (виконується українською та англійською мовами), обсяг 600-800 знаків, також зазначаються 5-6 ключових слів, відповідно до теми дослідження;

– *перелік умовних позначень, символів, одиниць, скорочень і термінів* (за потребою);

– *зміст* має відповідати плану роботи. На сторінці зі змістом навпроти кожної складової випускної кваліфікаційної роботи проставляються номери сторінок, що вказують на початок викладення матеріалу розділу;

– *вступ*. Формулюється об'єкт і предмет дослідження, теоретична та практична значущість, методи наукових досліджень, апробація результатів на науково-практичній конференції, у разі наявності зазначаються вихідні дані актів впровадження на підприємстві, організації (акти впровадження на підприємстві, організації, установі подаються в додатках). Обсяг вступу, як правило, не повинен перевищувати 3-4 сторінки.

Доцільним є побудова вступу випускної кваліфікаційної роботи із висвітленням таких елементів:

– *актуальність теми* визначається шляхом критичного аналізу та порівняння з відомими підходами до розв'язання певної проблеми, обґрунтування значення роботи;

– *мета дослідження* – це прогнозування результату,

визначення оптимальних шляхів вирішення завдань в умовах вибору методів та прийомів дослідження;

— *завдання дослідження* визначаються поставленою метою і являють собою конкретні послідовні шляхи вирішення проблеми;

— *об'єкт дослідження* – це процес або явище, що породжує проблемну ситуацію, обране для вивчення, і розглядає предмет дослідження у всіх його взаємозв'язках;

— *предмет дослідження* – це процес, що вивчається у межах об'єкта дослідження;

— *методи дослідження* – це спосіб набуття достовірних наукових знань, умінь та практичних навичок у різних сферах діяльності;

— *теоретичне та практичне значення отриманих результатів*: подання відомостей про застосування результатів досліджень або рекомендації щодо їх впровадження (використання). За наявності, подаються короткі відомості щодо впровадження результатів досліджень із зазначенням назв організацій, в яких здійснена реалізація, форм реалізації та реквізитів відповідних документів; перелік конференцій, на яких було обговорено результати дослідження із зазначенням назви доповіді, місця та часу проведення конференцій, перелік тез та статей, які було підготовлено, з повною інформацією про їх видання тощо; подають коротку анотацію нових здобутків (рішень, висновків), одержаних здобувачем особисто;

— *основна частина* випускної кваліфікаційної роботи поділяється на розділи та підрозділи, що мають бути

взаємопов'язані, а матеріал – викладеним послідовно і логічно із критичним аналізом теоретичних положень, інформації різноманітного характеру. Кожний розділ починають з нової сторінки. Рекомендований поділ: 1 розділ – теоретичне обґрунтування проблеми; 2 – опис процедури експерименту (визначення критеріїв, рівнів, методів дослідження та опис процедури дослідження); 3 – результати дослідження і рекомендації щодо практичного застосування. Огляд літератури не повинен перевищувати 25 % від загального обсягу роботи. У основних розділах здобувач має давати оцінку повноти розв'язування поставлених завдань, оцінку достовірності одержаних результатів (характеристик, параметрів), їх порівняння з аналогічними результатами вітчизняних і зарубіжних праць, обґрунтування потреби додаткових досліджень, негативні результати, які обумовлюють необхідність припинення подальших досліджень. У висновках не слід переказувати те, що було зроблено в розділі, а сформулювати, що з цього випливає;

– *висновки*. У них здобувачем вищої освіти підбиваються підсумки проведеної роботи, наводяться одержані наукові та практичні результати, рекомендації щодо їх науково-практичного використання;

– *список використаних джерел* (як правило за останні 5-7 років). До цього списку включаються публікації вітчизняних і зарубіжних авторів, на які є посилання в роботі. Всі джерела вказуються тією мовою, якою вони видані. Під час складання списку використаних джерел необхідно дотримуватися національного

стандарту ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні вимоги та правила складання».

— *додатки* (за необхідністю) – наводяться допоміжні матеріали: копії документів, витяги із законодавчо-нормативних документів, звіти, інструкції, положення, правила, результати досліджень, громіздкі таблиці, рисунки тощо.

— *оформлення посилань на інформаційні джерела*. Під час роботи з різними джерелами науковий етикет вимагає точно відтворювати цитований текст, оскільки найменше скорочення може спотворити зміст, викладений автором. Посилання в тексті на джерела наводять у квадратних дужках із зазначенням джерела ([32]). Якщо посилання здійснюється відразу на декілька джерел, вони відділяються одне від одного комою ([32, 36]).

Посилання розміщується в кінці речення (фрагмента речення) перед крапкою або іншим кінцевим пунктуаційним знаком.

Таблицю слід розташовувати безпосередньо після тексту, в якому вона згадується вперше, або на наступній сторінці. На всі таблиці мають бути посилання в тексті. При цьому по тексту слово «таблиця» пишуть скорочено, наприклад: «... у табл. 2.1». У повторних посиланнях на таблиці та ілюстрації скорочено пишуть слово «дивись», наприклад «див. табл. 3.2».

Таблиці нумерують арабськими цифрами наскрізною нумерацією в межах розділу, за винятком таблиць, що наводяться у додатках. Номер таблиці складається з номера розділу і порядкового номера таблиці, відокремлених крапкою, наприклад, таблиця 2.1 –

перша таблиця другого розділу.

Ілюстрації позначають словом «Рис.» і нумерують послідовно в межах розділу, за винятком ілюстрацій, поданих у додатках. Номер ілюстрації складається з номера розділу та порядкового номера ілюстрації через крапку, наприклад: рис. 1.2. – другий рисунок першого розділу. Номер, назва ілюстрації та пояснювальні підписи розміщують послідовно під ілюстрацією, відокремлених крапкою.

Ілюстрації слід наводити безпосередньо після тексту, де вони згадані вперше, або на наступній сторінці. Ілюстрації, розміщені на окремих сторінках роботи, включають до загальної нумерації сторінок. Ілюстрацію, розміри якої більше формату А4, рекомендується розміщувати у додатках.

Формули нумерують у межах розділу. Номер формули складається з номера розділу та порядкового номера формули в розділі, відокремлених крапкою. Номер формули зазначають на рівні формули у круглих дужках у крайньому правовому положенні, наприклад: (2.1) – перша формула другого розділу. Посилання на формули надають порядковим номером формули в дужках, наприклад: «... у формулі (2.1)».

Пояснення значень символів і числових коефіцієнтів формули наводять під нею в тій послідовності, в якій вони подані у формулі. Значення кожного символу і числового коефіцієнта записують з нового рядка. Перший рядок пояснення починають зі слова «де» без двокрапки. Кожна формула відокремлюється від тексту одним вільним рядком.

Якщо у роботі представлені значні за обсягом результати обчислень, їх необхідно подати у вигляді таблиць або виокремити як додатки.

Виклад тексту рукопису випускної кваліфікаційної роботи повинен бути коротким, чітким і не допускати суб'єктивного і неоднозначного тлумачень. Мова тексту повинна бути простою, граматично і стилістично вірною, робота – акуратно візуально оформлена.

Крім чіткого дотримання описаних вище загальних вимог оформлення тексту, слід також дотримуватись таких правил:

- не допускається присутність у тексті подвійних пробілів;
- не допускається присутність пробілів перед початком та після абзацу;
- не допускається присутність пробілів перед знаками пунктуації (крапками, комами, двокрапками тощо);
- по всьому тексту роботи використовуються однакові типи маркерів для маркірованих списків, причому допускається вживання лише таких маркерів: «■», «□», «○», «—», «-» (без лапок);
- по всьому тексту роботи використовуються однакові типи лапок, причому слід дотримуватись принципу парності (закриваючі лапки повинні бути того ж типу, що і відкриваючі): «текст», “текст”, „текст”, "текст";
- між прізвищем та ініціалами, між числами та позначенням їх розмірності (млрд. грн., %), між знаком номера («№») та власне номером обов'язково ставляться нерозривні пробіли

(Shift+Ctrl+пробіл);

— розрізняється використання у тексті дефісів та тире:

- дефіс («-») використовується лише у складних словах (наприклад, «інформаційно-аналітичний», «емпірико-теоретичний» тощо);

- тире (« – ») використовується для відділення складових частин речення (наприклад, «Педагогіка – частина загальнолюдської культури...»), причому перед і після тире обов'язково ставиться пробіл;

— стиль «напівжирний» у тексті застосовується лише при оформленні назв розділів, підрозділів, підпунктів роботи, а також для позначення назв таблиць та елементів вступу («Актуальність дослідження», «Мета дослідження» тощо); для інших цілей він не використовується;

— стиль «курсив» у тексті може використовуватись для позначення окремих фрагментів тексту, на які автор хоче звернути увагу, або при цитуванні певного автора, який у своєму тексті застосував курсив. Крім того, курсив може використовуватись для виділення при першому згадуванні специфічних термінів;

— стиль «підкреслений» у тексті зазвичай не використовується, зокрема, слід уникати його і при позначенні посилань на інтернет-ресурси.

Повністю підготовлену випускню кваліфікаційну роботу роздруковують і брошурують.

Список використаних джерел:

1. Академічне письмо: навч. посібник / Уклад. Ревуцька С.К., Зінченко В.М. Кривий Ріг, 2019. 130с.
2. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання: ДСТУ 8302:2015 / Нац. стандарт України. Вид. офіц. Введ. 3 01.07.2016. Київ: крНДНЦ, 2016. 16 с.
3. Колоїз Ж. Основи академічного письма. Практикум. Кривий Ріг: ФОП Маринченко С.В. 2019. 178 с.
4. Міжнародні правила цитування та посилання в наукових роботах : метод. рек. / автори-укладачі : О. Боженко, Ю. Корян, М. Федорець. Наук.-техн. бібліотека ім. Г. І. Денисенка Нац. Технічн. університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»; Укр. бібліот. асоціація. Київ : УБА, 2016. 117 с.
5. Основи наукового мовлення: навч.-метод. посіб. / уклад.: О.А. Бобер, С.А. Бронікова, Т.Д. Єгорова та ін. / за ред. І.М. Плотницької, Р.І. Ленди. Київ : НАДУ, 2012. 48 с.
6. Плагіат у студентських роботах: методи виявлення та запобігання: метод. посіб. / за ред. Н.В. Стукало. Дніпропетровськ: ДНУ імені Олеся Гончара, 2013. 44 с.
7. Семеног О.М. Культура наукової української мови : навч. посіб. Київ : ВЦ «Академія», 2012. 216 с.
8. Семеног О.М., Фаст О.Л. Академічне письмо: лінгвокультурологічний підхід : навч. посіб. Суми : СумДПУ імені А.С. Макаренка, 2015. 220 с.
9. Тихонкова І.О. Список літератури наукової статті –

важливий індикатор якості статті (як не мати зайвого клопоту з його оформленням). Наука України у світовому інформаційному просторі: [зб. наук. пр.] / НАН України. Київ, 2015. Вип. 11. С. 100–106.

10. Хоружий Г.Ф. Академічна культура: цінності та принципи вищої освіти Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2012. 320 с.

